

A MAGYAR SZOCIOLÓGIAI TÁRSASÁG ELSŐ VÁNDORGYŰLÉSE

Az 1978-ban alakult Magyar Szociológiai Társaság első vándorgyűlésére 1979. október 25. és 29. között Pécsen került sor. A vándorgyűlés előkészítésében – védnöki minőségben – az MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya, az Egészségügyi Minisztérium, a Pécsi Orvostudományi Egyetem, a Magyar Orvostudományi Társaságok és Egyesületek Szövetsége, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat és a Pécsi Akadémiai Bizottság is részt vett. A vándorgyűlés témaköre az egészség és a társadalom problémái és összefüggései volt. A téma iránti érdeklődést bizonyítja, hogy több mint 250 szociológus, demográfus, orvos, pszichológus, biológus vett részt az üléseken.

A vándorgyűlés megnyitóján megjelent Nagy József, az MSZMP Baranya Megyei Bizottságának első titkára, dr. Hutás Imre egészségügyi miniszterhelyettes, Szorcsik Sándor, az MSZMP KB alosztályvezetője, dr. Flerko Béla, egyetemi tanár, a Pécsi Orvostudományi Egyetem rektora, Bihari Ottó akadémikus, a Pécsi Akadémiai Bizottság elnöke, dr. Jeney Jenő, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat főtítkárhelyettese.

Megnyitó beszédében Szalai Sándor akadémikus, a Magyar Szociológiai Társaság elnöke rámutatott arra, hogy a vándorgyűlés témájául olyan problémakört választottak, amely társadalmi és gazdasági fejlődésünk jelenlegi szakaszában különösen aktuális és fontos, és amelynek megvilágításához a magyar szociológiai kutatás új eredményeket, szempontokat nyújthat. A társadalom-egészségügy ugyanakkor olyan terület, amely interdiszciplináris megközelítést, a szociológia és más tudományok együttműködését igényli. A vándorgyűlésen a hazai egészségügynek a felszabadulás óta elért történelmi eredményei mellett jelenlegi egészségi állapotunk, egészségügyi ellátottságunk és kultúránk fogyatékosainak, az igények, szükségletek és lehetőségek egész dialektikájának is szóba kell kerülniük. A fejlődés során szükségképpen ellentmondások jelentkeznek, amelyeket a különböző tudományok képviselői eltérően ítélni tudnak meg, de a nézetek

egybevetése és megvitatása kétségtelenül előrevizsi a kérdések megértését és gyakorlati megoldását.

Az első ülésen, amelyen Kulcsár Kálmán akadémikus, az MTA Szociológiai Intézet igazgatója elnökölt, a magyar társadalom egészségi helyzetének és a társadalmi fejlődéssel való összefüggésének kérdéseit vitatták meg. Dr. Klinger András kandidátus, a Központi Statisztikai Hivatal főosztályvezetője előadásában kimutatta, hogy a férfiak halandóságának javulása megállt, sőt az utóbbi évtizedben bizonyos romlás jelei mutatkoznak a 30 éven felüli korcsoportokban, és hogy a halandóság társadalmi különbségei globálisan és halálokonként lényegesen megváltoztak a korábbi évtizedekhez képest. Ezt világította meg dr. Hoóz István kandidátus, tanszékvezető egyetemi tanár előadása is. Dr. Juhász Pál kandidátus, tanszékvezető egyetemi tanár egy községben és két budapesti hivatalban a neurotikusok és az alkoholisták arányával és számuk alakulásával kapcsolatban végzett vizsgálatának tapasztalatait ismertette. Ezen az ülésen alakult ki vita arról, hogy egészségügyünk elmaradt-e vagy sem gazdasági és társadalmi fejlődésünk más területeihez képest, és hogy lépést tart-e a növekvő igényekkel.

A második ülésen, amelyen dr. Hutás Imre miniszterhelyettes elnökölt, az előadások egyes kiemelt betegségekkel és halálokokkal (infarktusz, értelmi fogyatékosok, légzőszervi megbetegedések, öngyilkosság) foglalkoztak. Egyetértés alakult ki abban, hogy ezeknek okai között nagy súllyal szerepelnek társadalmi tényezők. Éles vita alakult ki dr. Czeizel Endrének, az orvostudományok doktorának (OKI Humángenetikai Laboratórium) az értelmi fogyatékosokkal foglalkozó előadását követően. A hozzászólók kétségbe vonták többek között az előadás azon két tételének kellőképpen bizonyított voltát, hogy „A familiáris értelmi fogyatékosok magas termékenysége az értelmi fogyatékosok bővített reprodukciójához vezet”, és hogy „A familiáris értelmi fogyatékosok létrejöttében a biológiai örökletes tényezők az elsődlegesek”, vala-

mint azt a megállapítást, hogy „A társadalomnak joga van a közösségi érdek érvényesítésére a felelőtlen szülőkkel szemben is”.

Ennek az ülésnek keretében mondta el hozzászólását *Aczél György*, a Minisztertanács elnökhelyettese. Rámutatott arra, hogy a felszabadulás óta végbement hatalmas társadalmi változások következtében olyan igények jelentek meg az egészségügyi ellátás területén, és olyan – elsősorban lelki jellegű – problémák merültek fel, amelyekről a felszabadulás előtt a társadalom nagy tömegei nem is álmodtak. Mivel napjainkban a gazdasági körülmények nehezebbek lettek, még nagyobb gondot kell fordítanunk az embert közvetlenül befolyásoló infrastruktúra (oktatás, egészségügy) javítására. Felhívta a vándorgyűlés résztvevőit és általában a szociológusokat, gondolkozzanak azon, hogy az elhangzott tudományos eredményeket hogyan lehet cselekvési programmá változtatni.

Úgyszintén ennek az ülésnek keretében mutatták be a Tömegkommunikációs Kutatóközpont munkatársai kutatásaikat, többek között *S. Molnár Edit* igazgatóhelyettes a születésszabályozásra vonatkozó közvéleményvizsgálatot.

A harmadik ülésen, amelyen *Ferge Zsuzsa* kandidátus, az MTA Szociológiai Kutató Intézet osztályvezetője elnökölt, az egészség-

ügyi ellátás kérdéseivel foglalkoztak. *Dr. Tahin Tamás* kandidátus, a Pécsi Orvostudományi Egyetem ilyen vizsgálatait mutatta be. *Losonczy Ágnes* kandidátus és mások az MTA Szociológiai Kutató Intézet kutatásairól számoltak be. *Cseh-Szombathy László* kandidátus, az MTA Szociológiai Kutató Intézet igazgatóhelyettese a családszociológiából az egészségügy számára levonható tanulságokkal foglalkozott, *dr. Molnár László* kandidátus, a KSH Népeségtudományi Kutató Intézet igazgatója az élettrajzmódszert ismertette.

A negyedik ülésnek, amelyen *Huszár Tibor*, a szociológiai tudományok doktora, egyetemi tanár, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Szociológiai Tanszékének vezetője elnökölt, tárgya az orvosok társadalmi csoportja volt. Itt mutatták be az ELTE Szociológiai tanszékének kutatásait. *Dr. Tóth Ildikó* az Orvostovábbképző Intézetnek az egészségügyi szervezők szakmai mobilitására vonatkozó kutatásáról számolt be, *dr. Buda Béla* és *dr. Harmatta János* előadása az orvos és a beteg kapcsolatával foglalkozott.

A vándorgyűlés *Szecske Tamás* kandidátus, a Magyar Szociológiai Társaság alelnökének zárszavával ért véget.

Dr. A. R.

MAGYAR SZAKIRODALOM

WIESEL IVÁN – WILCSEK JENŐ:

A MONETÁRIS RENDSZER FEJLŐDÉSE ÉS A KONVERTIBILITÁS

Kossuth Könyvkiadó. Budapest. 1978. 279 old.

A két illusztris, a pénzügytani irodalomban aktív szerző nehéz és szövevényes kérdést választott könyve témájául. Önmagában véve mindkét kérdés – a monetáris rendszer és a konvertibilitás – meglehetősen bonyolult és nem kielégítően megoldott témája a szakirodalomnak. Természetesen a bonyolult kölcsönhatások miatt a két probléma nehezen is választható el, viszont mindkettő együttes tárgyalása, noha kétségkívül még mindig a legjobb expozíciós megoldás, tovább bonyolítja a kifejtendő témát. Minthogy e témának további, nemcsak gazdaságpolitikai, hanem jelentős statisztikai vonatkozásai is vannak, a mű érdemes arra, hogy rá a statisztikai szakkörök figyelmét is felhívjuk.

A téma általános közgazdasági és pénzügyi jelentőségét, beleértve a gazdaságpolitikai és pénzügyi politikai szempontokat is, frappánsan foglalja össze a mű előszava *Faluvégi Lajos* pénzügyminiszter – a könyv lektora – tollából. *Faluvégi Lajos* rámutat arra, hogy a népgazdaság pénzügyi rendszere két

nagy alrendszerrel foglal magában, a monetáris és a költségvetési alrendszerrel. Közülük a két szerzőtárs műve az előbbivel foglalkozik, mind általános nemzetközi, mind hazai vonatkozásban. A nemzetközi vonatkozások kiterjednek mind a tőkés világban felmerülő monetáris rendszer problémáira és azok visszahatásaira a szocialista országokra és köztük hazánkra is, mind pedig a szocialista államok között fennálló nemzetközi monetáris együttműködésre a KGST kereteiben.

A hazai vonatkozás pedig végeredményben gazdaságirányítási rendszerünk realitásait figyelembe véve tárgyalják a magyar monetáris rendszer problémáit, különös tekintettel ez utóbbi fejlesztésére. A mű így világosan tagolt három részben fejti ki a szerzők elgondolásait, de tulajdonképpen nemzetközi problémákkal foglalkozó első két része is a harmadik, saját monetáris rendszerünk problémái köré összpontosul. Ez utóbbi képezi annak „kemény magját”, még akkor is, ha a szerzők egy szocialista gazdasági és monetáris világrendszer kiépítésének igen nagy fontosságot tulajdonítanak, és az ezzel kapcsolatos prioritásoknak tudatában is vannak.

Az expozíció módszerét *Faluvégi Lajos* igen találóan úgy jellemzi, hogy azt áthatja a